

देवीभागवत –

या सा भगवती नित्या सच्चिदानन्दरूपिणी ।

परात्परतरा देवी यया व्याप्तमिदं जगत् ॥ (२.३६)

कलि के पाँच हजार वर्ष बाद नदियाँ चली जाएँगी –

कलेः पञ्चसहस्रञ्च वर्षं स्थित्वा तु भारते ।

जग्मुस्ताश्च सरिद्रूपं विहाय श्री हरेः परम् ॥

यानी सर्वाणि तीर्थानि काशीं वृन्दावनं विना ।

यास्यन्ति सार्द्धं ताभिश्च वैकुण्ठमाज्ञया हरेः ॥ (९.८.१०, ११)

अनृतं साहसं माया मूर्खत्वमतिलोभता ।

अशौचत्वं निर्दयत्वं च स्त्रीणां दोषाः स्वभावजाः ॥

दुर्गासप्तसती –

विद्याः समस्तास्तव देवि भेदाः स्त्रियः समस्ताः सकला जगत्सु ।

त्वयैकया पूरितमम्ब यैतत् का ते स्तुतिः स्तव्यपरा परोक्तिः ॥ (११.६)

यत्र नार्यस्तु पूज्यन्ते रमन्ते तत्र देवता ।

यत्रैतास्तु न पूज्यन्ते सर्वास्तत्राफलाक्रियाः ॥

सत्यं ब्रूयात् प्रियं ब्रूयान्नब्रूयात् सत्यमप्रियम् ।

प्रियं च नानृतं ब्रूयादेष धर्मः सनातनः ॥ (मनु.स्मृति)

महाभारत –

आर्तभाव से द्रोपदी का गोविन्द को पुकारना -

गोविन्द द्वारिकावासिन् कृष्णगोपी जनप्रिय ।

कौरवैः परिभूतां मां किं न जानासि केशव ॥

हे नाथ हे रमानाथ ब्रजनाथार्तिनाशन ।

कौरवार्णव मग्नां मामुद्धरस्व जनार्दन ॥

कृष्ण कृष्ण महायोगिन विश्वात्मन् विश्वभावन ।

प्रपन्नां पाहि गोविन्द कुरूमध्येऽवसीदतीम् ॥ (महा.सभा. ६८.४१, ४२, ४३)

श्रीकृष्ण -

यद् गोविन्देति चुक्रोश कृष्णा मां दूरवासिनम् ।
ऋणमेतत् प्रवृद्धं मे हृदयान्नापर्सपति ॥

युधिष्ठिर का यक्ष को उत्तर देना -

अहनि अहनि भूतानि गच्छन्तीह यममन्दिरम् ।
शेषाः स्थावरममिच्छन्ति किमाश्चर्यमतः परम् ॥ (महा.वनपर्व - ३.३.११६)
वाग्वृद्धं त्रायते श्रद्धा मनोवृद्धं च भारत ।
श्रद्धावृद्धं वाङ्मनसी न कर्म त्रातुमर्हति ॥
अद्रोहः सर्वभूतेषु कर्मणा मनसा गिरा ।
अनुग्रहश्च दानं च शीलमेतत् प्रशस्यते ॥ (महा.शान्ति.१२४ शीलनिरूपण)
धर्मः सत्यं तथा वृत्तं बलं चैव तथाप्यहम् ।
शीलमूला महाप्राज्ञ सदा नास्त्यत्र संशयः ॥
अश्रद्धा परमं पापं श्रद्धा पापप्रमोचिनी ।
जहाति पापं श्रद्धावान सर्पोजीर्णामिव त्वचम् ॥
जानामि धर्मं न च मे प्रवृत्ति जानाम्यधर्मं न च मे निवृत्तिः ।
केनापि देवेन हृदि स्थितेन यथा नियुक्तोऽसि तथा करोमि ॥
“अचिन्त्या खलु ये भावा न तांस्तर्केण योजयेत् ।”

प्रेमतत्त्व -

सङ्गमविरहविकल्पे वरमिह विरहो न सङ्गमस्तस्य ।
एकः स एव सङ्गे त्रिभुवनमपि तन्मयं विरहे ॥ (साहित्यदर्पण)
न विना विप्रलम्भेन संभोगः पुष्टिमश्नुते ।
कषायिते हि वस्त्रादौ भूयान् रागो विवर्धते ॥ (उज्ज्वलनी.)
कैतव रहितं प्रेम न तिष्ठति मानुषे लोके ।
यदि भवति कस्य विरहो विरहे भवति को जीवति ॥ (वै.तो.टीका- १०.३१.१)

मधुर वैवश्यं प्रेमतत्त्वम्, यस्य स्पर्शवशात् ।

भगवानपि वैवश्येन स्वं विस्मरति ॥ (भक्तिरसार्णव)

सर्वैरसाश्च भावाश्च तरङ्गा इव वारिधौ ।

उन्मज्जन्ति निमज्जन्ति यत्र स प्रेमसंज्ञकः ॥ (चैतन्य चन्द्रोदय)

पुञ्जीभूतं प्रेम गोपाङ्गनानां मूर्तिभूत भागधेयं यदूनाम् ।

एकीभूतं गुप्त वित्तं श्रुतीनां श्यामीभूतं ब्रह्मे सन्निधत्ताम् ॥

प्रियस्य सन्निकर्षेऽपि प्रेमोत्कर्षस्वभावतः ।

या विश्लेषधियाऽऽर्तिस्तत् प्रेमवैचित्र्यं मुच्यते ॥ (उज्ज्वलनील.)

जीव गोस्वामी द्वारा गदाधर भट्ट जी को पत्र –

अनाराध्य राधा पदाम्भोजरेणुं अनाश्रित्य वृन्दाटवीं तत्पदाङ्काम् ।

असम्भाष्य तद्भावगम्भीर चित्तान् कुतः श्यामसिन्धो रसस्यावगाहः ॥

नृत्य-कीर्तन महिमा -

नाहं वसामि वैकुण्ठे योगिनां हृदये न च ।

मद्भक्ता यत्र गायन्ति तत्र तिष्ठामि नारद ॥ (पद्म.उत्तर.९४.२३)

पद्भ्यां भूमेर्दिशोदृग्भ्यां दोर्भ्यां चामङ्गलमं दिवः ।

बहुधोत्सार्यते राजन् कृष्ण भक्तस्य नृत्यतः ॥ (पद्मपुराण)

गीत्वा च मम नामानि नर्तयेन्मम् सन्निधौ ।

इदं ब्रवीमि ते सत्यं क्रीतोऽहं तेन चार्जुन ॥ (आदिपुराण)

यो हि नृत्यति प्रहृष्टात्मा भावैर्बहु सुभक्तितः ।

स निर्दहति पापानि कल्पान्तर शतेश्चपि ॥ (स्क.पु.७.४/२३/७४)

गौ महिमा -

गोभिर्विप्रैश्च वेदैश्च सतीभिः सत्यवादिभिः ।

अलुब्धैर्दान शीलैश्च सप्तभिर्धार्यते मही ॥ (स्कन्ध. ४.२.१०)

(पाण्डवों का पता पूछने पर भीष्म का दुर्योधन से कहना) –

गावश्च बहुलास्तत्र न कृशा न च दुर्बलाः ।

पयांसि दधिसर्पीषि रसवन्ति हितानि च ॥ (महा.विराट. २८.२२)

(राजानहुष / च्यवनऋषि प्रसंग) –

निविष्टं गोकुलं यत्र श्वासं मुञ्चति निर्भयम् ।

विराजयति तं देशं पापं चास्यापकर्षति ॥ (महा.अनु. ५१.३२)

सर्वे देवाः गवामङ्गे तीर्थाणि तत्पदेषु च ।

तद् गुह्येषु स्वयं लक्ष्मीस्तिष्ठत्येव सदापितः ॥

गोष्पदाक्तमृदा योहि तिलकं कुरुते नरः ।

तीर्थ स्नातो भवेत सद्यो जयस्तस्य पदे पदे ॥

गावस्तिष्ठन्ति यत्रैव तत्तीर्थं परिकीर्तितम् ।

प्राणांस्त्यक्त्वा नरस्तत्र सद्यो मुक्तो भवेदं ध्रुवम् ॥

गोविन्दलीलामृत - श्रीकृष्ण के द्वारा गौमाता की आराधना –

गोपालनं स्वधर्मो नस्तास्तु निश्छत्र-पादुकाः ।

यथा गावस्तथा गोपास्तर्हि धर्मः सुनिर्मलः ॥

धर्मादायुर्यशो वृद्धिर्धर्मो रक्षति रक्षितः ।

स कथं त्यज्यते मातर्भीषु धर्मोऽस्ति रक्षिता ॥ (पंचम सर्ग – २८,२९)

गवां कण्डुयनं कुर्यात् गोग्रासं गौ प्रदक्षिणम् ।

गोषु नित्यं प्रसन्नासु गोपालोऽपि प्रसीदति ॥ (गौतमीय तन्त्र)

दानकेलिकौमुदी -

विभुरपि कलयन् सदाभिवृद्धिं गुरुरपि गौरवचर्चया विहीनः ।

मुहुरुपचित वक्रिमापि शुद्धो जयति मुरद्विषि राधिकानुरागः ॥

यमुना जी महिमा -

युवयोर्वक्तु संजाताः केलिश्रम कणाः शुभाः ।
अतः संजायते नूनं तटजा कापि चोत्तमा ॥
सर्वैः सखीगणैः पेयं त्वं प्रसीद कुरुष्व च ।
इदमेव परं पुण्यं युवयोः केलिजलं शुभं ।
तस्यास्तद् वाक्यमाकर्ण्य सा चकार नदो परम ॥ (सनत्कुमार सहिता)
कालिन्दीमध्यमायाता सीता त्वेनामवन्दत ।
स्वस्ति देवि तरामि त्वां पारयेन्मे पतिव्रतम् ॥
यक्ष्ये त्वां गोसहस्रेण सुराघटशतेन च ।
स्वस्ति प्रत्यागते रामे पुरीमिक्ष्वाकुपालिताम् ॥ (वा.रा.अयो- ५५.१९,२०)
गंगा शतगुणा प्रोक्ता माथुरे मम मण्डले ॥
यमुना विश्रुता देवी नात्र कार्या विचारिणा ॥ (वाराह पु. १५०.३०)
रसो यः परमाधारः सच्चिदानन्द लक्षणः ।
ब्रह्मेत्युपनिषद्गीतः स एव यमुना स्वयम् ॥ (पद्मपुराण, पातालखण्ड)

चैतन्यचरितामृत -

राधिकार प्रेम गुरु, आमि शिष्य नट । सदा आमा नाना नृत्ये नाचाय उद् भट ॥
कोटिजन्म करे यदि श्रवण-कीर्तन । तबु त ना पाय कृष्णपदे प्रेमधन ॥
खण्ड-खण्ड हइ देह, जाय यदि प्राण । तबु आमि वदने ना छाडि हरिनाम ॥
पशु-पक्षी-कीट आदि बलिते ना पारे । शुनिलेइ हरिनाम तारा सब तरे ॥
जपिले से कृष्णनाम आपनिसे तरे । उच्च संकीर्तने पर-उपकारे ॥
सर्वत्याग करि करे कृष्णोर भजन । कृष्णसुख हेतु करे प्रेम-सेवन ॥
अतएव काम-प्रेमे बहुत अन्तर । काम-अन्धतम, प्रेम निर्मल भास्कर ॥

श्रीकृष्ण का अर्जुन को गोपियों की महिमा बताना -

निजाङ्गमपि या गोप्यो ममेति समुपासते ।
ताभ्यः परं न मे पार्थ निगूढ प्रेम भाजनम् ॥
सहाया गुरवः शिष्या भुजिष्या बान्धवाः स्त्रियः ।
सत्यं वदामि ते पार्थ गोप्यः किं मे भवन्ति न ॥
मन्माहात्म्यं मत्सपर्या मच्छ्रद्धां मन्मनोगतम् ।
जानन्ति गोपिका पार्थ नान्ये जानन्ति तत्त्वतः ॥ (आदिपुराण)

ब्रह्मा जी का ब्रजगोपियों की चरण रज प्राप्ति के लिए तप करना -

षष्टिवर्ष सहस्राणि पुरा तप्तं मया तपः ।
भक्त्या नन्द ब्रजस्त्रीणां पादरेणूपलब्धये ।
तथापि न मया प्राप्ता तासां वै पादरेणवः ॥
न स्त्रियो ब्रजसुन्दर्यः पुत्र ताः श्रुतयः किल ।
नाहं शिवः शेषश्च श्रीश्च ताभिः समा क्वचित् ॥ (वामन पुराण)

पुरा कृतयुगस्यान्ते ब्रह्मणा प्रार्थितो हरिः ।
ममोपरि सदा त्वं हि रासक्रीडा करिष्यसि ॥
सर्वाभिर्ब्रजगोपिभिः प्रावृट्काले कृतार्थकृत ॥
ततो ब्रह्मन ब्रजं गत्वा वृषभानुपुरङ्गतः ।
पर्वतो भवसि त्वं हि मम क्रीडा च पश्यसि ।
यस्माद् ब्रह्मा पर्वतोऽभूद् वृषभानुपुरे स्थितः ॥

भगवन्नाम महिमा -

नामैकं यस्य वाचि स्मरणपथगतं श्रोत्रमूलंगतं वा
शुद्धं वाशुद्धवर्णं व्यवहितरहितं तारयत्येव सत्यम् ।
तच्चेद्देह-द्रविणजनता-लोभ-पाखण्ड-मध्ये
निक्षिप्तं स्यान्न फलजनकं शीघ्रमेवात्र विप्र ॥ (पद्मपुराण)
गोकोटि दानं ग्रहणेषु काशी माघे प्रयागे यदि कल्पवासी ।
यज्ञायुतं मेरुसुवर्णं दानं गोविन्द नाम्ना न भवेच्च तुल्यम् ॥

हरेर्नाम हरेर्नाम हरेर्नामैव केवलम् ।

कलौ नास्त्येव नास्त्येव नास्त्येव गतिरन्यथा ॥ (बृहन्नारदीय)

भक्तों की महिमा –

ये मे भक्तजनाः पार्थ ! न मे भक्ताश्च ते जनाः ।

मद्भक्ताश्च ये भक्ता मम भक्तास्तु ते नराः ॥ (आदिपुराण)

षष्टिवर्ष सहस्राणी विष्णोराराधनं फलम् ।

सकृद वैष्णव पूजायां लभते नात्र संशयः ॥

मद्रवन्दनाच्छत गुणं मद्भक्तस्य तु वन्दनम् ।

मत्कीर्तनाच्छत गुणं मद्भक्तस्य तु कीर्तनम् ॥

मत्सेवनाच्छत गुणं मद्भक्तस्य तु सेवनम् ।

मद्भोजनाच्छत गुणं मद्भक्तस्य तु भोजनम् ॥ (वराह पुराण)

सिद्धिर्भवति वा नेति संशयोऽच्युत सेविनाम् ।

निःसंशयस्तु तद्भक्त परिचर्यारतात्मनाम् ॥ (गरुड पुराण)

वैष्णवो यद् गृहे भुङ्क्ते तस्य भुङ्क्ते हरिः स्वयम् ।

हरिर्यस्य गृहे भुङ्क्ते तस्य भुङ्क्ते जगत्रयम् ॥ (पराशर स्मृति)

यदि वातादि दोषेण मद्भक्तो मां न स्मरेत् ।

अहं स्मरामि सततं नयामि परमां गतिम् ॥

कफवातादिदोषेण मद्भक्तो न च मां स्मरेत् ।

तस्य स्मराम्यहं नो चेत् कृतघ्नो नास्ति मत्परः ॥ (वराह पुराण)

दर्शनध्यान संस्पर्शैः मत्स्यकूर्मविहंगमाः ।

स्वान्यपत्यानि पुष्णन्ति तथाहमपि पद्मज ॥

मत्तो मद्भक्तभक्तेषु प्रीतिरभ्यधिका भवेत् ।

तस्मात् मद्भक्तश्च पूजनीयो विशेषतः ॥

विपर्याचारकारी च मद्भक्त सर्वदा शुचिः ।

तद्दोषं दर्शनं प्रोचुस्ते वै निरयगामिनः ॥ (आदिपुराण)

नातः परतरं तीर्थं वैष्णवाङ्घ्रि जलाच्छुभात् ।
तत्पाद जलं शुद्धं गङ्गामपि पुनाति हि ॥ (आदिपुराण)
आराधनां सर्वेषां विष्णुराराधानं परम् ।
तस्मात् परतरं देवी तदीयानां समर्चनम् ॥
दृष्ट्वा भागवतं दूरात् सम्मुखे यो न गच्छति ।
न गृह्णाति हरिस्तस्य पूजां च दशवार्षिकीम् ॥
कुलं पवित्रं जननी कृतार्था वसुन्धरा पुण्यवती च तेन ।
स्वर्गस्थिता पितरोऽपि धन्या येषां कुले वैष्णवनामधेयम् ॥

भक्तापराध -

हन्ति निन्दति वै द्वेष्टि वैष्णवान्नाभिनन्दति ।
क्रुध्यते याति नो हर्षं दर्शने पतनानि षट् ॥ (स्कन्ध पुराण)
विष्णु भक्तकृतं द्रोहं निराकर्तुं न शक्नुयात् ।
जनो जन्मशतोद्भूतैः सुकृतैर्विविधैरपि ॥ (आदिपुराण २०.८८)

भक्तदर्शन से पापनाश -

महापातक युक्ता वा युक्ता वा चोपपातकैः ।
परं पदं प्रयान्त्येव महद्भिरवलोकिताः ॥
कलेवरं वा तद्भस्म तद्धूमं वापि सत्तम् ।
यदि पश्यति पुण्यात्मा स प्रयाति परां गतिम् ॥ (नारदीय.पू.ख.७.७४,७५)
यस्यानुभवपर्यन्ता बुद्धिस्तत्त्वे प्रवर्तते ।
तद्दृष्टिगोचराः सर्वे मुच्यन्ते सर्वपातकैः ॥
खेचरा भूचराः सर्वे ब्रह्मविद्दृष्टिगोचराः ।
सद्य एव विमुच्यन्ते कोटिजन्मार्जितैरघैः ॥ (वराहोपनिषत्)

अन्य पुराणान्तर्गत श्लोक -

स्मरणं कीर्तनं केलिः प्रेक्षणं गुह्यभाषणम् ।

सङ्कल्पोऽध्यवसायश्च क्रियानिष्पत्तिरेव च ॥

त्यजेदेकं कुलस्यार्थे ग्रामस्यार्थे कुलं त्यजेत् ।

ग्रामं जनपदस्यार्थे आत्मार्थे पृथिवीं त्यजेत् ॥

अभिमानं सुरापानं गौरवं घोर रौरवं ।

प्रतिष्ठा सूकरी विष्ठा तस्मात् एतत् त्रयं त्यजेत् ॥

“विना सर्वत्यागं भवति भजनं न ह्यसुपते ॥”

हीयते हि मतिस्तात् हीनैस्सह समागमात् ।

समैश्च समतामेति विशिष्टैश्च विशिष्टताम् ॥

“परनिन्दा विनाशाय स्वनिन्दा यशसे परम् ।”

एकोऽपि कृष्णस्य कृतः प्रणामो दशाश्वमेधावभृथेन तुल्यः ।

दशाश्वमेधी पुनरेति जन्म कृष्ण प्रणामी न पुनर्भवाय ॥ (वृहन्नारदीय)

लोके गरीयसा माता मातृतोऽप्यधिकः खलः ।

माता पुनाति हस्ताभ्यां खलास्तु जिह्वयामलम् ॥

अनायका विनश्यन्ति विनश्यन्ति बहुनायका ।

कुनायका विनश्यन्ति तरिष्यन्ति सुनायका ॥

मदालसा -

शुद्धोऽसि बुद्धोऽसि निरञ्जनोऽसि संसार माया परिवर्जितोऽसि ।

संसार निद्रां त्यजस्वप्नरूपां मदालसा वाक्यमुवाच पुत्रम् ॥

पञ्चयोजनमेवास्ति वनं मे देहरूपकम् ।

कालिन्दीयं सुषुम्नाख्या परमामृतवाहिनी ॥ (गौतमीय तन्त्र)

अन्यक्षेत्रे कृतं पापं तीर्थक्षेत्रे विनश्यति ।

तीर्थक्षेत्रे कृतं पापं वज्रलेपो भविष्यति ॥ (वराह पुराण)

हनुमान नाटक (१४.२६) -

यो रामो न जघान वक्षसि रणे तं रावणं सायकैः-

स श्रेयो विदधातु वस्त्रिभुवन व्यापार चिन्तापरः ।

हृद्यस्य प्रतिवासरं वसति सा तस्यास्त्वहं राघवो-

मय्यास्ते भुवनाम्बली विलसिता द्वीपैः समं सप्तभिः ॥

व्रजे वसन्तं नवनीत चौरं गोपाङ्गनानां च दुकूल चौरम् ।

अनेक जन्मार्जित पाप चौरं चौराग्रगण्यं पुरुषं नमामि ॥

स्मर्तव्यः सततं विष्णुर्विस्मर्तव्यः न जातुचित् ।

सर्वे विधिनिषेधाः स्युरेतयोरेव किङ्कराः ॥

दिव्यं ज्ञानं यतो दद्यात् कुर्यात् पापस्य संक्षयम् ।

तस्माद्दीक्षेति सा प्रोक्ता देशिकैस्तत्त्व कोविदैः ॥

भोजनाच्छादने चिन्तां वृथा कुर्वन्ति वैष्णवाः ।

योऽसौ विश्वम्भरो देवः स किं भक्तानुपेक्षते ॥ (पाण्डवगीता)

गुरवः बहवः सन्ति शिष्य वित्तापहारकाः ।

तदेकं दुर्लभं मन्ये शिष्य चित्तापहारकाः ॥

गिरिर्महान गिरेरवधेर्महान् अवधेस्तु नभो महत् ।

नभसस्तु परब्रह्म ततोप्याऽऽशा गरीयसी ॥

“विकारहेतौ सति विक्रियन्ते येषां न चेतांसि त एव धीराः ॥” (कुमारसंभव - ५९)

तुलसीदल मात्रेण जलस्य चुल्लुकेन वा ।

विक्रीणीते स्वमात्मानं भक्तेभ्यो भक्तवत्सलः ॥

जयत्यशेषाद्भुत माधुरी सा पुरी वृषाट्स्करराजकस्य ।

यन्नाम शृण्वन्ननुनन्द सूनु-वृजत्यवस्थां जडिमाभिधानाम् ॥

यत्रास्ति श्रीमद्वृषभानु मन्दिरं प्रभासहस्त्रामल चन्द्र सुन्दरम् ।

यज्ज्योत्स्नया राजितनन्दमन्दिरे चिक्रीडबाल्ये ननु नन्दनन्दनः ॥ (वृषभानुपुर शतक)

यत् सौभगं भगवता धरणीभृतापि न प्राप्यते सुरगिरिः स हि को वराकः ।

नन्दः स्वयं वसति यत्र सपुत्रदारो नन्दीश्वरः सः मदमन्दमुदं दधातु ॥ (नन्दीश्वराष्टक)

मातृवत्परदारेषु पर द्रव्येषु लोष्टवत् ।

आत्मवत् सर्वभूतेषु यः पश्यति स पण्डितः ॥

गौर तेजो बिना यस्तु श्यामं तेजः समर्चयेत् ।

जपेद् वा ध्यायते वापि स भवेत् पातकी शिवे ॥ (गौतमीय तन्त्र)

परान्नं परवस्त्रं च परपानं पराः स्त्रियः ।

परवेश्मनि वासश्च शक्रस्यापि श्रियं हरेत् ॥ (शङ्खस्मृति)

कुरंगमातंगपतंगभृङ्ग-मीना हताः पञ्चभिरेव पञ्च ।

एकः प्रमादी स कथं न हन्यते यः सेवते पञ्चभिरेव पञ्च ॥ (गरुड पु.२.२.१८)

“इन्द्रोऽपि लघुतां याति स्वयं प्रख्यापितैर्गुणैः ॥”

सांसारिक प्रपंचों में जनक जी की अनासक्तता –

“मिथिलायां दह्यमानायां न मे दह्यति किञ्चन ॥”

दर्शनात् हरते चित्तं स्पर्शनात् हरते बलं ।

संभोगात् हरते वीर्यं स्त्री प्रत्यक्ष राक्षसी ॥

पापोऽहं पापकर्माहं पापात्मा पापसम्भवः ।

त्राहि मां पुण्डरीकाक्ष ! सर्वपाप हरो हरिः ॥

मनस्येकं वचस्येकं कर्मण्येकं महात्मनाम् ।

मनस्यन्यद् वचस्यन्यद् कर्मन्यन्यद् दुरात्मनाम् ॥

आनुकूलस्य संकल्पः प्रातिकूलस्य वर्जनम् ।

रक्षिष्यतीति विश्वासो गोप्तृत्वेवरणं तथा ।

आत्मनिक्षेप कार्पण्ये षड्विधा शरणागतिः ॥ (नारद पाञ्चरात्र)

गुरोरप्यवलिप्तस्य कार्याकार्यमजानतः ।

उत्पथे वर्तमानस्य परित्यागो विधीयते ॥ (स्कन्ध.पु.)

स्थावरं विंशतेर्लक्षं, जलचरा नवलक्षकम् ।

कृमिश्च रुद्रलक्षं च दशलक्षञ्च पक्षिणाम् ।

त्रिंशल्लक्षं पशूनाञ्च चतुर्लक्षञ्च वानराः ॥

ततः मनुष्यतां प्राप्य ततः कर्माणि साधयेत् ॥

सर्वचेतो हरः कृष्णस्तस्यचित्तं हरत्यसौ ।

वैदग्धीसारविस्तारैरतो राधा हरा मता ॥ (महामन्त्र व्याख्या 'जीवगोस्वामीजी')

अस्ति भाति प्रियं रूपं नाम चेत्यंश पञ्चकम् ।

आद्यं त्रयं ब्रह्मरूपं मायारूपं ततो द्वयम् ॥ (ब्रह्म लक्षण)

“न राम परदारान् स् चक्षुर्भ्यामपि पश्यति ।”

विनैव दीक्षां विप्रेन्द्र पुरश्चर्यां विनैव हि ।

विनैव न्यासविधिना जपमात्रेण सिद्धिदाः ॥

“क्रियासिद्धिः सत्वे वसति महतां नोपकरणे ।” (भोजप्रबन्ध)

स्त्रियों का आवरण उनका शुभाचरण है – (बा. रा. भगवान् राम) -

न गृहाणि न वस्त्राणि न प्राकारास्तिरस्क्रिया ।

नेदृशा राजसत्कारा वत्तमावरणं स्त्रियः ॥

'बृहत्त्वाद् बृंहणत्वाच्च यद् ब्रह्मं परमं विदुः ॥' (विष्णुपुराण)

"बृंहति बृंहयति इति ब्रह्म"

रावण का हठ –

द्विधा भज्येयमप्येवं न नमेयं तु कस्यचित् ।

एष मे सहजो दोषः स्वभावोदुरतिक्रमः ॥ (बा. रा. युद्ध ३६.११)

पूजा कोटि गुणं ध्यानं ध्यानात्कोटि गुणो जपः ।

जपात् कोटि गुणं गानं गानात् परतरं न हि ॥

उपदेशामृतम् (रूपगोस्वामिजीकृत)

वाचो वेगं मनसः क्रोधवेगं जिह्वावेगं उदरोपस्थ वेगम् ।

एतान् वेगान् यो विषहेत धीरः सर्वामपीमां पृथिवीं स शिष्यात् ॥ १ ॥

अत्याहारः प्रयासश्च प्रजल्पो नियमाग्रहः ।

जनसङ्गश्च लौल्यञ्च षड्भिर्भक्तिर्विनश्यति ॥ २ ॥

